

COLLECTIVE IMPACT

HUSBY

**2020-2023: OMRÅDESUTVECKLING
MED BOENDES BEHOV I CENTRUM**

Collective Impact Husby

Collective Impact Husby är ett initiativ för att utifrån Husby som plats skapa en modell för hur vi gör insatser som i högre grad utgår från boendes behov. Med stöd från Region Stockholm har Folkets Husby lett arbetet 2020–2023 i nära samverkan med RISE och en stor mängd aktörer. Genom förståelsen att enskilda aktörer sällan kan ta sig an komplexa utmaningar själva är ambitionen en hållbar sektorsöverskridande modell som syftar till ett mer välmående område.

Folkets Husby

Folkets Husby är en ideell förening som driver en medborgardriven mötesplats med fokus på folkbildning, kultur och samhällsengagemang. Sedan 2016 driver föreningen verksamhet i lokaler på 750 kvm i hjärtat av Husby. Med 60 medlemsföreningar i huset och även privatmedlemmar är mötesplatsen ett nav för engagemang i området och som aktivt stödjer initiativ och processer som främjar boendes egenmakt, organisering och välmående. Utifrån erfarenheter kring delaktighetsmetoder och arbete med verksamhet utifrån boendes behov

samverkar Folkets Husby med både kommunal förvaltning, ideell sektor och utbildningsaktörer för ett socialt hållbart Husby. Ca 60 000 besökare tar del av aktiviteter i huset under ett år.

RISE

RISE Research Institutes of Sweden är ett statligt forskningsinstitut med uppdrag att främja innovation för hållbar omställning i näringsliv och samhälle. [Social & Health Impact Center](#) (SHIC) är RISE satsning för att etablera ett nationellt kompetenscenter med fokus på folkhälsa och välfärdsinnovation. SHIC arbetar med att stödja offentlig sektor och civilsamhället att testa och implementera nya arbetssätt, verktyg och modeller som möjliggör bättre sociala och hälsomässiga utfall för prioriterade målgrupper. I SHIC:s implementeringsstöd ingår kvantitativ analys, uppföljning och effektutvärdering, process- och förändringsledning samt utformning av finansierings- och incitamentsmodeller.

Innehålls- förteckning

1. Inledning och upplägg.....	sid 1
2. Om Collective Impact som metod.....	sid 3
3. Uppstart	
a. Metod.....	sid 6
i. Behovskartläggning & förstudie.....	sid 6
ii. Mission, manifest & styrning.....	sid 8
iii. Struktur & kapacitet.....	sid 10
b. Hur vi gjorde i Husby.....	sid 11
i. Behovskartläggning & förstudie.....	sid 11
ii. Mission, manifest & styrning.....	sid 13
iii. Struktur & kapacitet.....	sid 18
4. Att arbeta i modellen	
Metod.....	sid 19
i. Hållplatser.....	sid 19
ii. Struktur & kapacitet.....	sid 25
a. Hur vi gjorde i Husby.....	sid 26
i. Hållplatser.....	sid 26
ii. Struktur & kapacitet.....	sid 34
5. Uppföljning.....	sid 35
6. Hållbarhet och långsiktighet.....	sid 38
7. Avslutande reflektion	sid 42

Inledning & upplägg

I Region Stockholms folkhälsorapport 2023 slås det fast att en av vår tids stora utmaningar är den ojämlika folkhälsan. Exempel som nämns är att tillgängligt stöd inte i tillräcklig grad når vissa socioekonomiskt utsatta grupper såsom de med låg utbildningsnivå och utlandsfödda. Rapporten pekar också på vikten av att etablera effektiv samverkan särskilt i områden där utmaningarna är som störst.

Fokusera på utsatta områden där behoven är som allra störst, såväl behovet av att finna och behandla riskfaktorer och sjukdomar, som behovet av långsiktiga samverkansrelationer och stöd till evidensbaserade metoder inom olika samhällssektorer.

(Folkhälsorapport 2023, Utmaning 8)

Hos Folkets Husby i nordvästra Stockholm synliggörs de här utmaningarna i det dagliga arbetet. När satsningen Collective Impact Husby inleddes 2020 med stöd från Region Stockholm var det tydligt att föreningen hade mycket goda förutsättningar att både arbeta tvärsektoriellt och nå en stor del av närområdets boende och för att utveckla skraddarsydd insatser.

Uppstarten till arbetet har sin utgångspunkt i det arbete som det ideella initiativet Unity & Cultivation startade i Husby 2017, där de adresserade och arbetade med att bryta stigmat kring psykisk ohälsa bland unga i området. Snart blev de en ordinarie del av verksamheten i Folkets Husby. Under samma period hopade sig utmaningarna i området, många boende och aktörer upplevde en projektrötthet och de satsningar som gjordes utgick sällan från boendes behov. Istället initierades de allt oftare från utomstående aktörer eller finansiärer som kom med lösningar på de problem kring välmåendet i området som de själva ofta definierade.

Unity & Cultivation, 2018

För att möta utmaningarna kring främjandet av psykisk hälsa i Stockholmsregionen har det varit nödvändigt att tänka nytt. I det här fallet har det gjorts genom att ta fram och testa sektorsöverskridande och platsbaserat arbete i en modell som kan skalas, skräddarsys och implementeras på flera platser i Stockholmsregionen på sikt.

Collective Impact Husby är ett exempel på en möjlig väg framåt för ett sådant arbetssätt.

I den här rapporten lyfter vi tips och metod för er som vill starta igång ett liknande arbete i de blå sektionerna. I de persikofärgade sektionerna berättar vi hur processen i Husby har tagit sin form och delar insikter och utmaningar vi har erfarit igenom längs vägen.

**Metod-
material**

**Hur vi
arbetat i
Husby**

Om Collective Impact som metod

Collective Impact (CI) härstammar från insikten att samhällsutmaningar generellt inte kan lösas av enskilda aktörer och att det finns risk för resursslöseri om det blir respektive aktörs insatser och resultat som ensidigt beaktas, kommuniceras och finansieras. Konceptet lanserades i en artikel i [Stanford Social Innovation Review](#) 2011 och har sedan dess inspirerat både privata och offentliga initiativ som adresserar sociala och miljömässiga utmaningar runt om i världen.

CI utgår från vissa principer snarare än en väldefinierad modell eller ramverk. Konceptet behöver därför anpassas till sin lokala kontext och omsättas till något handfast i det specifika sammanhanget. Det finns dock fem hörnstenar (distinct conditions) som lyfts fram i litteraturen (Panwanji et al.):

- en gemensam agenda
- gemensamma mät-/uppföljningssystem
- gemensamt förstärkande aktiviteter
- kontinuerlig kommunikation
- en stödjande organisation (backbone support organisation)

CI har likheter med andra initiativ som utgår från närsamhället (community) såsom Communities That Care men med

skillnaden att det lokala ägarskapet betonas i högre grad och att det inte finns en färdig uppsättning analysmetoder och evidensbaserade insatser som ingår i modellen. Dock betonas att arbetet ska vara datadrivet i största möjliga utsträckning och att samarbetet ska definiera och arbeta mot gemensamma mätbara mål.

Collaboration is nothing new. The social sector is filled with examples of partnerships, networks, and other types of joint efforts. But collective impact initiatives are distinctly different. Unlike most collaborations, collective impact initiatives involve a centralized infrastructure, a dedicated staff, and a structured process that leads to a common agenda, shared measurement, continuous communication, and mutually reinforcing activities among all participants.

(John Kania & Mark Kramer, 2011, [Collective Impact](#), Stanford Social Innovation Review)

Bredden i ansatsen varierar, vissa fokuserar specifikt på hälsoområdet, andra betonar samspelet mellan livsmiljöer, utbildning, arbetsmarknad, kultur, fysisk och psykisk hälsa och välbefinnande.

Även om CI-ansatsen kan verka intuitiv för att skapa bättre förutsättningar att åstadkomma positiv samhällsförändring så är det en modell som ställer stora krav på deltagande parter.

I en reflekterande artikel i Stanford Social Innovation Review betonas 10 risker som författaren Paul Schmitz observerat utifrån sitt arbete med ett stort antal initiativ. Bland dessa återfinns bland annat risken för att strategi och kultur kidnappas av ingående aktörers agendor, bristande transparens kring analys och beslutsfattande, att fel personer är delaktiga och att finansiärer har för stort inflytande.

Ur ett vetenskapligt perspektiv är kunskapsläget kring CI-modeller fortfarande begränsat. En utmaning är att initiativen är svåra att utvärdera med gängse metoder, givet att de tar ett tvärsektoriellt grepp och involverar många aktörer.

Det har nyligen gjorts en systematisk översikt för att belysa befintliga utvärderingsansatser och att utforma rekommendationer (S. Panwanji et al.). Tre rekommendationer som förs fram i artikeln kan vara särskilt värda att lyfta fram:

- 1) *Use an adaptive evaluation approach,*
- 2) *Diversify data collection methods* samt
- 3) *Involve key stakeholders in all aspects of evaluation.*

Dessa delar pekar på både utmaningar och potential i förhållande till traditionella modeller för att genomföra insatser, vilket också kommer att beröras i den del av rapporten som beskriver hur Collective Impact Husby är tänkt att följas upp och utvärderas.

Praktiska exempel

Ahlström Collective Impact, Finland,
(<https://ahlstromcollectiveimpact.com/>)

**Black Thrive, Lambeth, London,
Storbritannien**
(<https://www.blackthrive.org.uk/>)

Prevention Institute, USA
(<https://www.preventioninstitute.org/tools/thrive-tool-health-resilience-vulnerable-environments>)

**Community of Solutions, 100 Million
Healthier Lives – Institute for Healthcare
Improvement**
(https://100mlives.org/downloads/Overview-of-SCALE-Community-of-Solutions-7.7.17_final.pdf)

**Rädda Barnens Collective Impact-initiativ
i Bäckby**
(<https://www.raddabarnen.se/foretag/collective-impact/>)

Teoretiska ramar

**Collective Impact, Stanford Social
Innovation Review, Winter 2011**
(https://ssir.org/articles/entry/collective_impact)

**Pathways to Population Health – An
Invitation to Health Care Change Agents,
100 Million Healthier Lives, Health
Systems Transformation Hub, 2017**
(<http://www.ihl.org/Topics/Population-Health/Pages/Resources.aspx>)

**Evaluating Collective Impact Initiatives: A
Systematic Scoping Review, American
Journal of Evaluation, 2023**
Sonya Panjwani, Taylor Graves-Boswell,
Whitney R. Garney, Daenuka
Muraleetharan, Mandy Spadine, Sara
Flores.

*Jacqui Dyer från
London-baserade
Black Thrive
besöker Husby för
att möta Collective
Impact Husby i
uppstartsfasen*

Uppstart: *Metod*

Behovskartläggning & förstudie

Samverkan är ett ord som är i ropet. Från offentlig sektor, civilsamhälle och lokala centrumföretagare så hävdas ofta att samverkan behöver stärkas. Det är sällan de boende i ett område som själva efterfrågar samverkan, utan snarare bidragsgivare eller de aktiva aktörerna på en plats som vill se mindre av stuprör och bättre koordinering av insatser. Även om behovet av koordinering kan tyckas självklart skiljer sig förutsättningarna mellan varje plats och utgångspunkten bör vara att först kartlägga om det ens finns behov av att ta fram en platsbaserad modell i ert område. Samverkan för samverkans skull är aldrig ett bra incitament - tydliga gemensamma utmaningar och drivkrafter för förändring är däremot en viktig grund.

FRÅGOR ATT STÄLLA SIG:

Vad görs redan i ert område?

Gör en aktörsöversikt för att ringa in vilka som är verksamma i området samt vad för typ av vad verksamheter som bedrivs

Hur ser samverkan ut idag i ert område?

Gör en kartläggning över de grupper och forum som existerar. Behövs en Collective Impact-modell?

Vilken aktör i ert område är lämplig att driva arbetet?

Att den som får idén att initiera en platsbaserad modell är den mest lämpade är inte givet. Se checklisten på kommande sida för vad som bör karaktärisera en drivande aktör.

Vill andra aktörer samlas för ett gemensamt arbete eller är det bara ni?

Hur ser förutsättningarna ut för att finansiera ett sådant arbete?

Om slutsatsen är att områdets boende skulle gynnas av en Collective Impact-modell är det viktigt att det är en lämplig aktör som driver arbetet. Rannsaka de aktörer som är drivande och verifiera att kapacitet och förutsättningar finns för ett lyckat arbete.

En lokal aktör behöver identifieras som den drivande motorn i den samskapande processen och en nyckel är även att kroka arm med en stödaktör. En sådan part bör ha kompetens att stötta processen med arbetsmetoder kring effektlogik, uppföljning och kontinuitet. Utifrån erfarenheterna av Collective Impact Husby har vi sett att checklistan nedan kan vara till hjälp för att identifiera en lämplig drivande aktör:

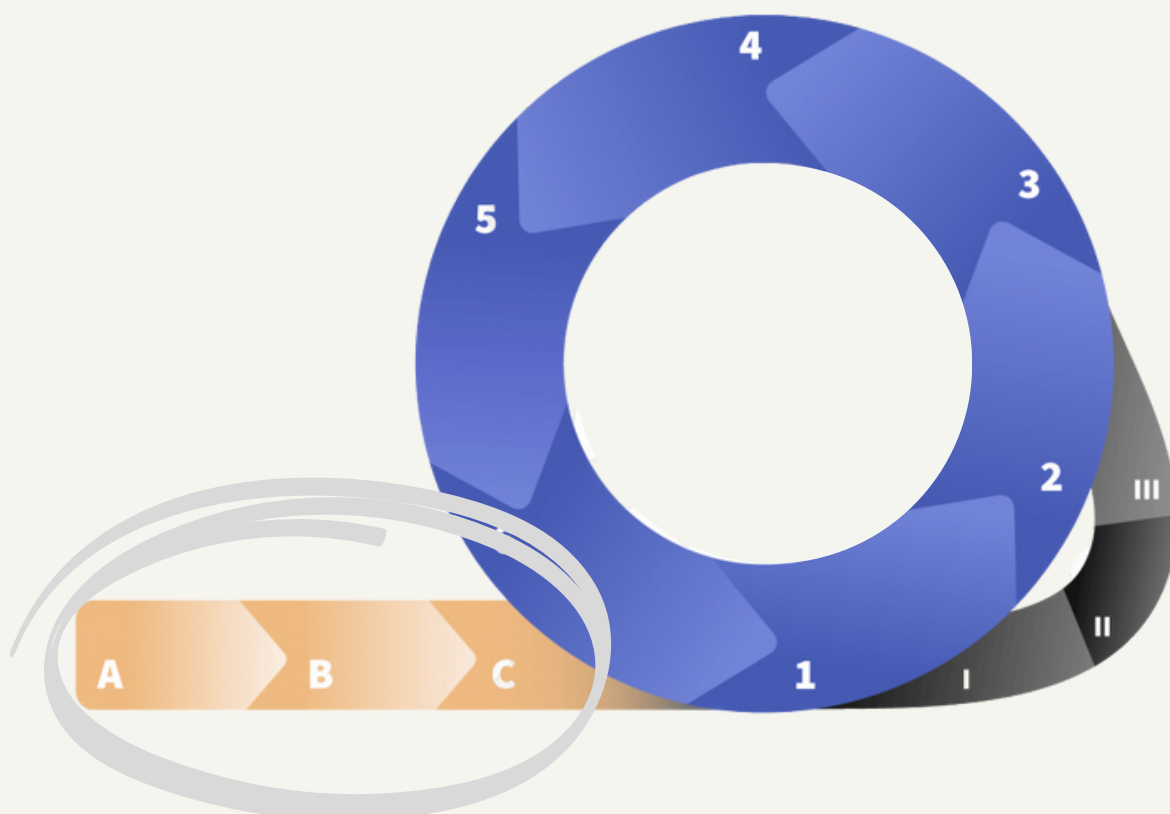
Checklista - vad krävs av en drivande aktör?

- En partipolitiskt och religiöst obunden organisation
- En stark drivkraft att gemensamt förändra området till det bättre på ett större plan än det som enbart gynnar den egna verksamheten
- Högt förtroendekapital hos boende
- Tillgång till en lokal samt kontinuerlig, långsiktig, närvaro
- Kapacitet att avsätta arbetstid alternativt att söka finansiering för detta
- Optimalt är att det finns anställda och viss kapacitet för administration
- En stödorganisationen att kroka arm med (exempelvis RISE, kommunal eller regional aktör)

Mission, manifest & styrning

I en uppstartsfas behöver tid läggas på att samlas och sätta gemensamma ramar för arbetet. De här stegen utgör hållplatserna A, B och C i den loop som metoden följer. Ni gör de alltså bara en gång, medan övriga hållplatser utgör ett cirkulärt system som ni sedan upprepar utifrån de utfall ni arbetar efter. Den här delen av arbetet är viktig att inte hasta igenom och kräver en rimlig tidsplan där alla aktörer får komma till tals.

I den här processen läggs flertalet grundläggande byggstenar för er Collective Impact modell. I steget efter att ni beslutat era gemensamma principer för arbetet behöver ni ta fram en gemensam värdegrund som arbetet ska kunna härledas från. Slutligen så behöver ni bestämma ett gemensamt arbetssätt. En struktur och form behöver sättas för hur ofta ni träffas och i vilka former, exempelvis genom samskapande workshops. Under de här stegen kan det vara fördelaktigt med ett externt processtöd för att få stöd i genomförande och uppföljning.

FRÅGOR ATT STÄLLA SIG:

Vilka frågor ska ni arbeta kring?

Definiera gemensamt kärnbegrepp utifrån ert övergripande mål. Menar ni samma sak när ni t ex pratar om psykisk hälsa?

Vad är er gemensamma vision?

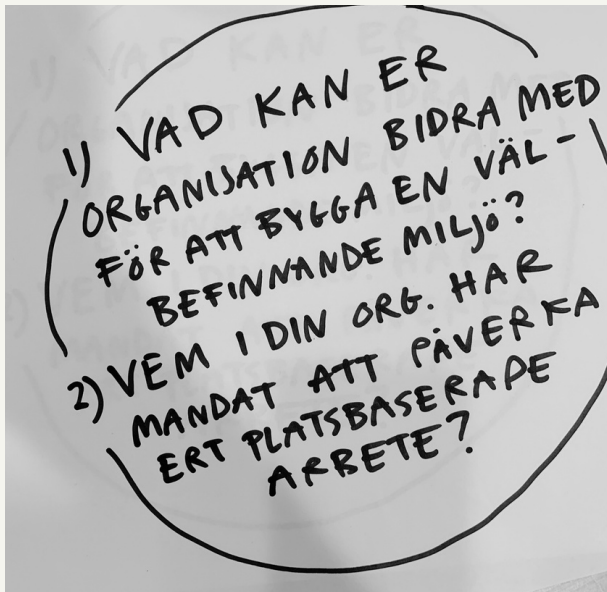
Formulera ett gemensamt manifest för grundläggande principer som ska vägleda samarbetet (hållplats A).

Vad är ert syfte och er målsättning?

Ta gemensamt fram en mission som ni alla kan ställa er bakom och arbeta efter (hållplats B).

Hur ska ert arbete styras?

Ta fram en struktur för hur arbetet ska styras och organiseras (hållplats C).

Struktur & kapacitet

Tidsåtgång

Uppstarten för att dels göra en gedigen lokal behovskartläggning i ert område, samla aktörer och sätta de gemensamma grunderna behöver 1-1,5 år för att göras ordentligt förutsatt att aktörerna kan ses regelbundet.

Stödorganisation & kompetenser

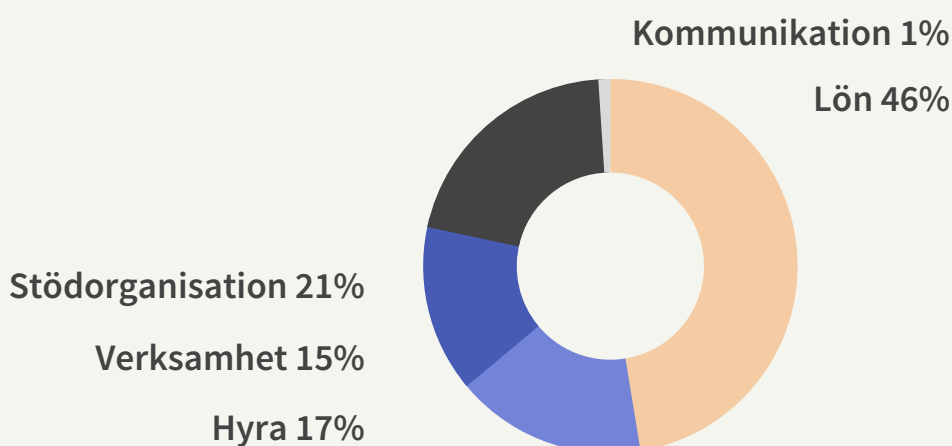
Stödorganisationens roll är att arbeta fokuserat över tid med analys, processledning, att definiera utfall, uppföljning och utvärdering. Detta för att möjliggöra en gemensam plattform för samtliga aktörer, oavsett deras interna kapacitet, där alla har tillgång till samma information och får hjälp att driva samarbetet framåt. Stödorganisationen behöver ha kompetens inom kvantitativ och kvalitativ analys, process- och förändringsledning samt förmåga att hjälpa andra aktörer att etablera intern förmåga att implementera strukturer, processer och insatser.

Ekonomi

Uppstarten av ett Collective Impact-arbete kräver främst personella resurser. Det är tidskrävande att bygga relationer och att samskapa vägen framåt. Initialt är alltså kapital för personalkostnader avgörande, oavsett om det resurssätts genom befintlig personal i en av de deltagande organisationerna eller om det nyanställs för ändamålet. Oavsett är den lokala förankringen avgörande, ett arbete i enlighet med Collective Impact-metoden kräver initierad kunskap om ett område.

Att ha tillgång till en lokal är även det något som bör resurssättas. Det behövs rum för att ses, workshoppa, diskutera och samlas för att lära känna varandra.

Exempel på fördelning av kostnader utifrån Collective Impact Husbys arbete i motsvarande fas:

Uppstart: *Hur vi gjorde i Husby*

Behovskartläggning & förstudie

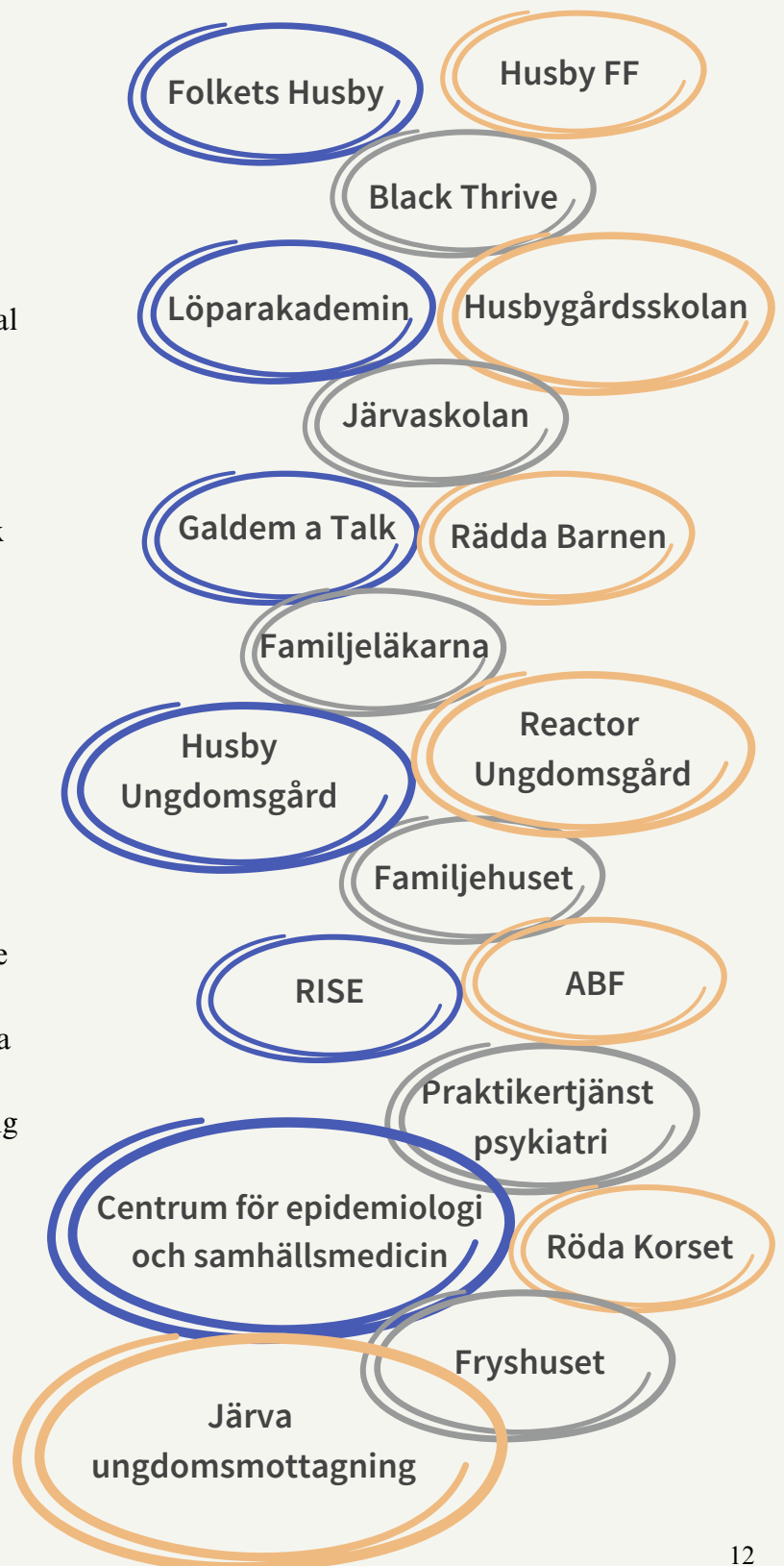
Sommaren 2019 hölls en första större gemensam workshop initierad av Folkets Husby med stöd från Region Stockholm. Syftet var att samla de aktörer i området som på daglig basis möter boende och kartlägga vad som präglar välbefinnandet på platsen. Som en bakgrund till arbetet presenterades dels tankarna om att starta upp en satsning i Husby för att kraftsamla. Jacqui Dyer från Black Thrive i London presenterade hur de arbetat med Collective Impact som metod, vilket gav deltagarna inspiration.

Att arbetet med Collective Impact Husby tog fart under 2019-2020 hade sin bakgrund i det ideella initiativet Unity & Cultivation som startades i Folkets Husby 2017. Grundare var vännerna Fuad Omar, Ali Omar Ahmed och Faisal Muse som drevs av att ta ett lokalt grepp om psykisk hälsa. Med insikter och erfarenheter av hur den ojämlika folkhälsan påverkat området bedrevs det aktiviteter i Folkets Husby så som föreläsningar, podcast och samtalgrupper. Målet var att ta lokalt ägandeskap i att definiera vad psykisk hälsa innebar, att utmana tabu och stigma. Genom att Region Stockholm bjöd in Unity & Cultivation till en fokusgrupp i samband med regionens arbete med att utforma en strategi för psykisk hälsa och välbefinnande, knöts kontakter som ledde till fördjupat samarbete.

Genom en första initial workshop samlade Folkets Husby vårdgivare, stadsdel, regionen och föreningslivet. Syftet var att dela lägesbild och definiera begrepp som psykisk hälsa för att utforska om en gemensam platsbaserad modell var en möjlig väg framåt. Att reda ut och landa i en lokal definition av begrepp som psykisk hälsa var centralt i detta steg då dessa skulle präglade arbetet framåt. Att en vårdcentral och en fotbollsförening menar samma sak när de talar om t ex välbefinnande är inte självklart.

I ett tidigt skede kunde vi konstatera att det fanns ett flertal lokala samverkansgrupper och att det skapade en utbredd frustration att delta i så många olika kontexter. En gemensam nämnare var att det inte fanns tydlighet om vad samverkan innebär och att det ofta bara handlade om informationsutbyte mellan olika aktörer. Det faktum att flertalet lokala insatser var snarlika och att det finns begränsade möjligheter för finansiering ledde till insikten att det behövdes bättre koordinering och ett tydligare gemensamt syfte. Dessa faktorer var avgörande för att vidare utforska och utveckla Collective Impact Husby.

Mission, manifest och styrning

När beslutet tagits om att arbeta fram en gemensam platsbaserad modell i Husby behövde flera frågor arbetas igenom. För att veta att vi strävade åt samma håll, delade vision och hade en arbetsfördelning som är tydlig för alla parter, valde vi att fortsätta med våra samskapande workshops.

För oss i Husby präglades den här perioden av pandemin vilket krävde flexibilitet att ställa om till att mötas digitalt och tänka tillsammans i olika verktyg online. I en uppstartsfas var det allt annat än optimalt - samtidigt som alla aktörer kunde ta med sig erfarenheter av att möta ett Husby i kris in i det gemensamma arbetet kring välbefinnande.

Som ett led i att sätta en grund för arbetet landade vi gemensamt i att det övergripande målet med arbetet var att öka hälsa och välbefinnande i Husby. I detta skede arbetade vi fram manifestet, för att landa i ett gemensamt narrativ som är väl förankrat i boendes erfarenheter, platsens historia så väl som i organisatoriska perspektiv.

Att få ihop samt identifiera de lärdomar samt erfarenheter som har varit viktiga historiskt för boende i Husby samt för organisationer kom även att prägla framtagandet av värdegrunden som skulle genomsyra hur vi förhåller oss till varandra och arbetsprocessen.

Hållpats A: Manifest

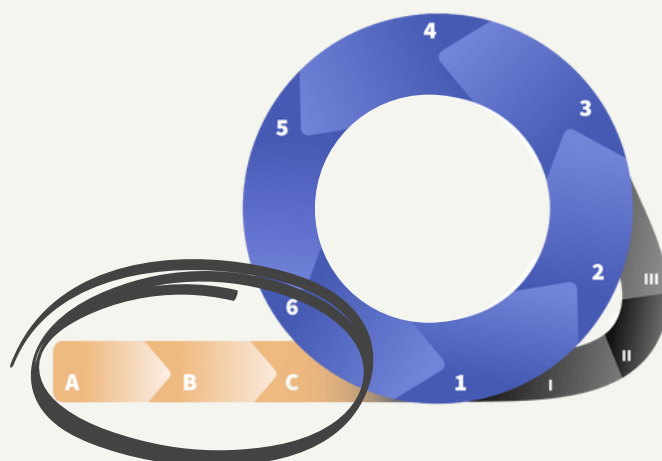
I manifestet enades vi om de grundläggande principerna och vår värdegrund för CIH.

Hållpats B: Mission

I missionen förtydligade vi hur vi ville arbeta med välbefinnande genom att sätta och förtydliga våra mål.

Hållpats C: Styrning

Här kom vi överens om arbetsformen för aktörerna och en organisationsstruktur.

Trots att Collective Impact-modeller skiljer sig åt från plats till plats finns vissa gemensamma nämnare som förenar ansatsen. För att ett Collective Impact ska fungera effektivt behöver det anpassas efter platsens utmaningar och förutsättningar. En viktig lokal anpassning i vårt fall var att under punkt 3 hävda att den senast tillgängliga kunskapen och datan alltid måste vägas ihop med områdets erfarenheter. Detta eftersom vi vet att data och forskning ofta missar de insikter som lokalsamhället bär på, när deltagande i tex enkäter är lågt.

I Husby tog vi fram följande grundläggande principer som ett av de första stegen i vår uppstart:

1. Målet är att invånarnas hälsa och välbefinnande ska maximeras eftersom det ger förutsättningar för ett långsiktigt blomstrande närsamhälle, demokratiskt deltagande och ekonomisk utveckling.

2. Utgångspunkten är invånarnas behov och dessa måste identifieras i en inkluderande och transparent process.

3. Behov och lösningar ska förstås med stöd av senast tillgängliga kunskap och analyser i kombination med områdets erfarenheter, och antaganden måste redovisas med full transparens och förankras hos befolkningen.

4. Beslut om att pröva och införa nya lösningar måste fattas tvärsektoriellt och konsekvenser och effekter följas och redovisas öppet för gemensamt lärande.

5. Långsiktighet präglar aktörernas engagemang.

Manifest: Collective Impact Husby

Vi som lever och verkar i Husby vet vilket engagemang och kraft till positiv utveckling som finns här. Varje dag ser vi och använder oss av denna kraft, i stort som smått, praktiska såväl som organisatoriska insatser.

Samtidigt vet vi att det finns en social och ekonomisk utsatthet, brister i service, tillit och framtidstro. Inte minst finns en negativ bild av oss, av förorten, från omvärlden som färgar av sig på oss som lever här. Vi vill göra allt för att ännu bättre ta tillvara alla positiva krafter i Husby och tillsammans möta de samhällsutmaningar som vi står inför. Vi gör det för att vi brinner för befolkningens välbefinnande och hälsa.

I vårt område görs många viktiga insatser från privatpersoner, föreningar, företag och offentliga aktörer. De enskilda insatserna kan alltid bli bättre men framförallt kan de olika insatserna samlas och koordineras för ökat genomslag. Vi vet att metoderna för att förankra beslut, skapa mer delaktighet och förvalta boendes engagemang behöver utvecklas för områdets välbefinnande. Det finns en utbredd projekttrötthet som föder misstro. Samtidigt är verkligheten sådan att varje aktör måste kämpa för sin finansiering vilket leder till nya stuprör och bristande långsiktighet.

Collective Impact Husby är ett initiativ för att vända på detta. Insikten om att enskilda aktörer inte kan lösa vår tids utmaningar börjar etablera sig runt om i världen och ur detta kommer tanken om Collective Impact; gemensam påverkan.

Värdegrund: Collective Impact Husby

Aktivt arbete för att adressera strukturer kring jämlikhet och social rättvisa

Vi förstår och erkänner effekterna av både den historiska och pågående strukturella diskriminering och olika former av förtryck som präglar människors liv. En viktig framgångsfaktor för att nå strukturella samhällsförändringar är att alla aktörer förstår sina egna maktpositioner. Vi tror på att adressera och synliggöra dessa och är villiga att förändra, anpassa och lära oss genom processen.

Mångfald och inkludering

En förutsättning för ett långsiktigt hållbart Collective Impact Husby är deltagande som inkluderar olika grupper, livserfarenheter, identiteter och sektorer i lokalsamhället.

Lokalt engagemang i fokus

Boendes lokala expertis, ägandeskap och engagemang står i fokus när det gäller att identifiera Husbys utmaningar och behov, samt i utvecklandet av långsiktiga lösningar.

Tillförlitlighet och transparens

Vi bygger tillit genom öppna och transparenta processer. Våra prioriteringar och beslutsprocesser inom Collective Impact Husby ska vara tydliga och lättillgängliga för alla i Husby.

Kunskapsbaserad praktik och lärande organisering

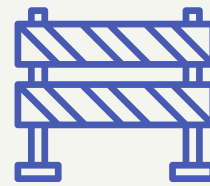
Vårt arbete inom Collective Impact Husby baseras på forskning, evidensbaserad kunskap och statistik i kombination med boendes erfarenheter - både i formulering av utmaningar och när vi fattar beslut kring satsningar. Där statistik saknas eller är bristfällig eftersträvar vi att fylla de gapen. Vi vill aktivt bidra till en nyanserad kunskapsproduktion och spridning.

Insikter

Insikter från uppstartsarbetet

- Viktigt med en pådrivande kraft som både kan visa vägen framåt och samtidigt vara ödmjuk och flexibel.
- Etablera gemensam kultur i rummet för att förvalta olika expertiser och kompetenser som deltagarna sitter på.
- Investera i det relationsskapande momentet.
- Gynnsamt med en första gemensam definition av begrepp, t ex vad vi menar med psykisk hälsa.
- Alla aktörer verksamma på en plats delar sällan problemdefinition. Viktigt att lyssna in de mest förankrade - boende.
- Förståelsen för civilsamhällets förutsättningar och de insikter föreningslivet tar med in i rummet gynnar offentliga aktörer i stort.
- Viktigt att förtydliga åtagandet för aktörerna genom avsiktsförklaringar.

Utmaningar

Utmaningar under uppstartsarbetet

- Projektsjuka präglar många områden. Hur undviker vi att starta ännu ett kortlivat projekt?
- Otydliga förväntningar - viktigt att vara tydlig med ambitionen och förväntningarna på de som deltar, både i hur mycket tid de förväntas kunna delta och vilken typ av engagemang som krävs.
- Svårt att sätta tydlig tematisk riktning i tidigt stadie då samskapandet i sin natur är trögrörligt och kan upplevas flummigt.
- Att få till långsiktiga åtaganden från aktörer i en organisk process (i relation till omorganiseringar men även att riktningen för arbetet långsiktigt inte var tydlig från start).
- Att förstå hur vi ska skapa förutsättningar för mindre lokala aktörer att kunna delta på likvärdiga premisser som större organisationer.

Struktur & kapacitet

Tidsåtgång

Den uppstartande fasen tog lång tid i Husby. Just under den här perioden levde vi under pandemins restriktioner och det krävde både flexibilitet och tålamod att ställa om. Vi fann former för digitala workshops, men varje moment tog längre tid då vi sågs mer sällan samtidigt som alla aktörer var engagerade i olika typer av krishantering.

Stödorganisation & kompetenser

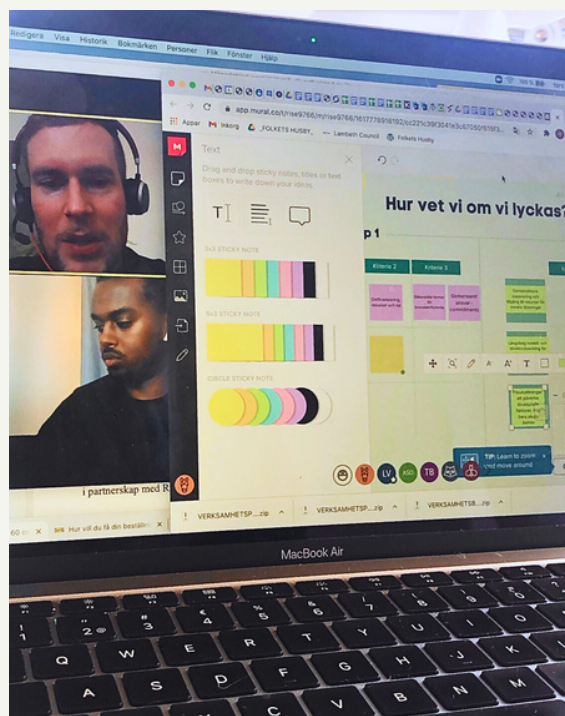
Under uppstartsfasen krokade vi arm med RISE och tjänstepersoner på Region Stockholm för att gemensamt sätta upp ett arbetssätt för att sätta vårt “gemensamma språk”. Det var många nya begrepp som förändringsteori och effektlogik som stöttes och blöttes. Att få in kompetens kring kreativa metoder för att hålla i digitala workshops var också en viktig del i metodstödet.

Redan i den här fasen ställde vi oss också frågan om hur vi skulle veta om vi lyckats och vilka frågor vi behövde ställa oss längre fram för att ta reda på det.

Ekonomi

Den typ av kapital som krävdes från start var framförallt lönekostnader. Se figur på sida 10. En stor del av tiden går åt till relationskapande insatser med aktörer och att bygga en gemensam kultur, vision och grund för hur arbetet ska formos.

Digital workshop, 2021

Att arbeta i modellen: *Metod*

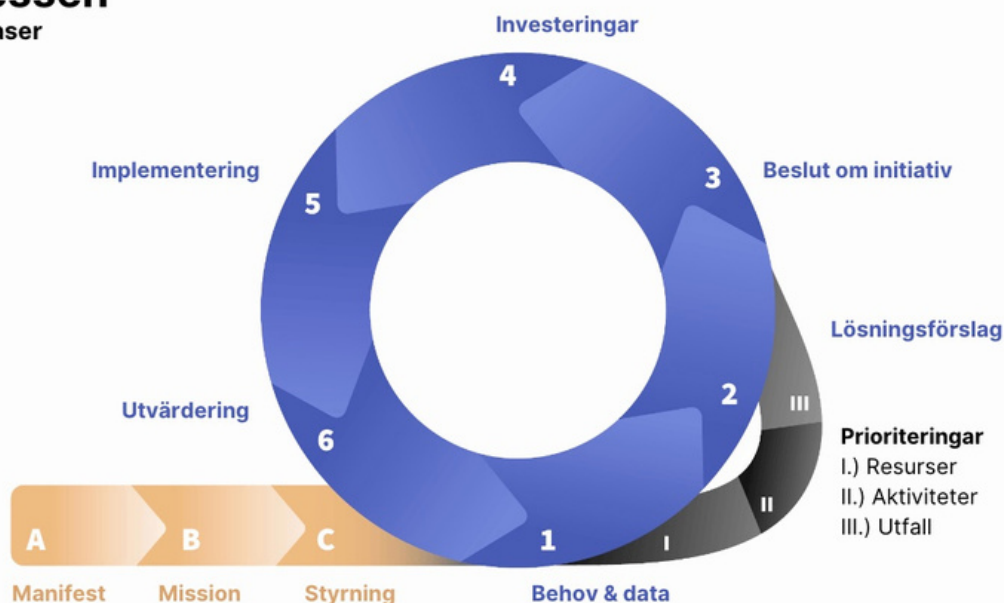
Hållplatser

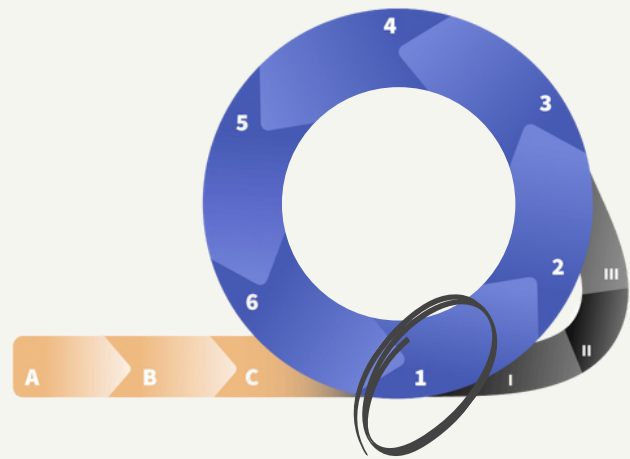
Den Collective Impact-modell som tagits fram i Husby följer ett antal hållplatser att gemensamt arbeta sig igenom för de som vill arbeta på liknande sätt på andra platser. Förutsättningarna ser självklart olika ut på olika platser, men frågorna att ställa sig är möjliga att anpassa till den kontext som arbetet sker i.

I det inledande uppstarts-kapitlet gick vi i metoddelen igenom steg A, B och C i modellen. De arbetsmomenten kan självklart behöva göras igen om t ex ens värdegrund behöver revideras, men görs som regel en gång. Den blå loopnen med hållplatserna 1-5 är däremot en cirkulär process som ni arbetar er igenom utifrån varje fråga ni arbetar med. Flera looper kan alltså komma att pågå parallellt.

CIH Processen

sex olika arbetsfaser

Hållplats 1: Behov & data

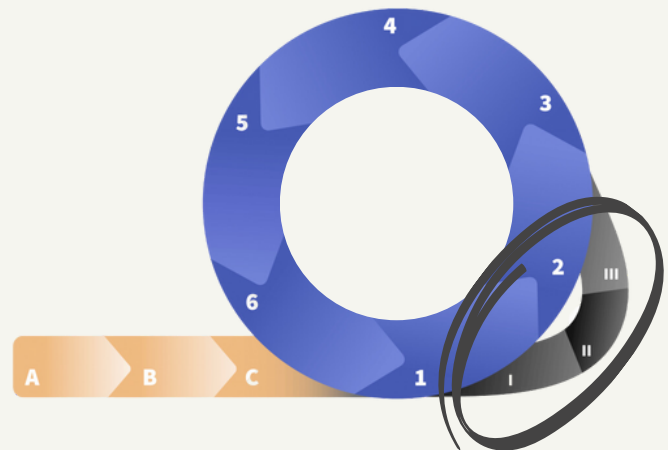
Det första steget är att samla data och statistik som rör er tematik (exempelvis hälsa, trygghet, kultur) och ert område. Här kan ett externt stöd behövas för att få tag i relevant statistik. En viktig del i arbetet är också att fråga sig vad som inte syns i den offentliga statistiken. Ofta finns insikter hos föreningslivet och de boende som inte syns i siffror. I den mån det är möjligt - avsätt tid och resurser till att djupdyka i glappen och gör kompletterande intervjuer eller enkäter där ni med hjälp av ert förtroendekapital lyssnar in de som mest sällan hörs.

Tidsåtgång:

2-4 workshops för att gemensamt se över data och ringa in behov

2-4 workshops för att skapa effektlogik-diagram för respektive behov

När de behov som ni vill arbeta med i ert område ringats in behöver ni gemensamt prioritera vad ni ska ta er an och arbeta vidare med. Det här steget kräver sin egen struktur så att ni inte tar er vatten över huvudet eller skapar falska förhoppningar hos de boende.

Hållplats 2: Lösningförslag

För att ni ska kunna gå från inringade behov till att formulera möjliga utfall (mer kortsiktiga direkta resultat) att arbeta mot behöver ni ta er tid och bena ut vad det är ni kan göra tillsammans åt saken.

Ett sätt att arbeta sig framåt är att i workshop-form jobba med ett effektlogik-diagram för varje målgrupp ni arbetar med. Fyll i rutorna genom att starta vid den grå pilen, där ni skriver in ert övergripande mål & syfte. Ett förväntat utfall kan sedan leda till flera olika insatser med olika tidsramar, från en kortare punktinsats till fleråriga insatser.

	INTERVENTIONS-LOGIK	INDIKATORER	DATAKÄLLOR/ / HOT	ANTAGANDEN / HOT
ÖVERGRIPANDE MÅL & SYFTE	<i>Vad ska satsningen leda till? Vilka är de långsiktiga målen?</i>	<i>Vad för indikatorer vill ni kunna mäta och uppnå?</i>	<i>Vilka datakällor finns tillgängliga?</i>	<i>Vilka risker ser ni?</i>
RESULTAT & UTFALL	<i>Vilka är mer kortsiktiga/direkta resultat av satsningen?</i>			
AKTIVITETER & PROCESSMÅTT	<i>Vad behöver ske för att nå uppsatta resultat och mål?</i>			
RESURSER	<i>Vilka resurser behövs för att genomföra aktiviteterna?</i>			

CHECKLISTA FÖR UTFALL

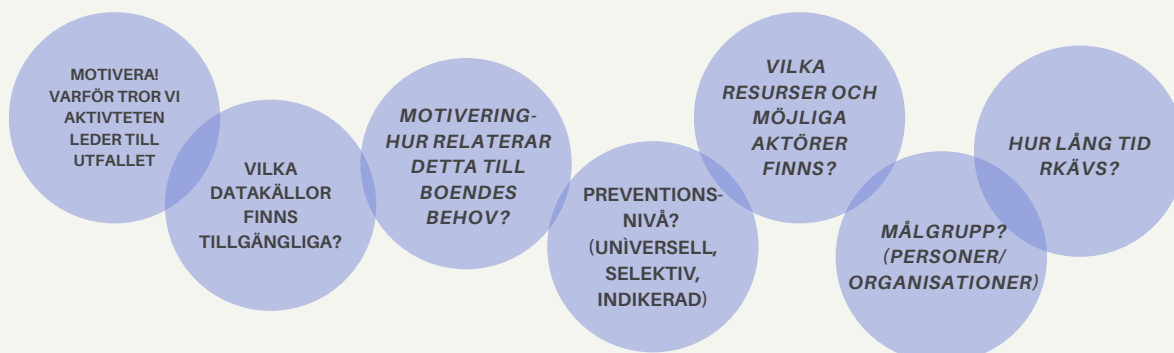
- Adresserar de främsta och mest akuta behoven
- Har en tydlig koppling till ert övergripande mål
- Kan följas upp
- Är inom vår makt att påverka

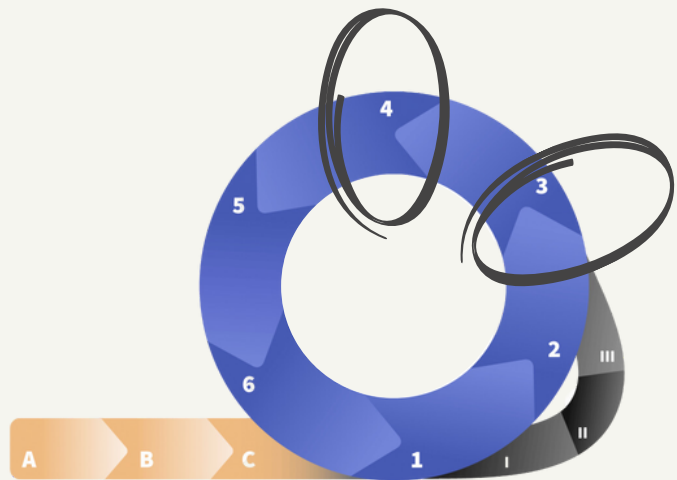
När ni som grupp arbetat tillsammans för att ta fram effektlogiker kring era utfall är det dags att prioritera för att landa i konkreta och görbara lösningsförslag som kan förväntas ge god effekt.

Att veta vilka utfall ni ska prioritera är inte lätt. Det kan göras på många olika sätt, där ni sätter upp olika frågeställningar att besvara. Med avstamp i prioriterade behov definieras tillsammans med boende i området vilka utfall och förändringar som är viktigast att få till för att uppnå ert övergripande mål. Utgå från era effektlogik-kartor och använd t ex checklistan här ovanför.

Nästa steg är att ni arbetar fram aktiviteter som är kopplade till de utfall ni valt att prioritera. Med hjälp av samlad erfarenhet i ert område i kombination med evidens beslutar ni sedan om vilka av era föreslagna aktiviteter som ni tror har störst chans att uppnå utfallen. Använd gärna frågebatteriet nedan kring insatser! Sätt redan här upp en skiss för uppföljning - hur ska ni veta om era aktiviteter leder till önskat utfall?

Tidsåtgång: Denna del av arbetet kan variera i tidsåtgång, men en bra grund att utgå från är att det kan behövas 4-8 workshops. Detta beroende på hur mycket ni kommer att behöva prioritera kring antal behov och utfall samt arbetet i att skapa handlingsplaner med aktivitet kopplat till utfall.

Hållplats 3: Beslut om satsningar

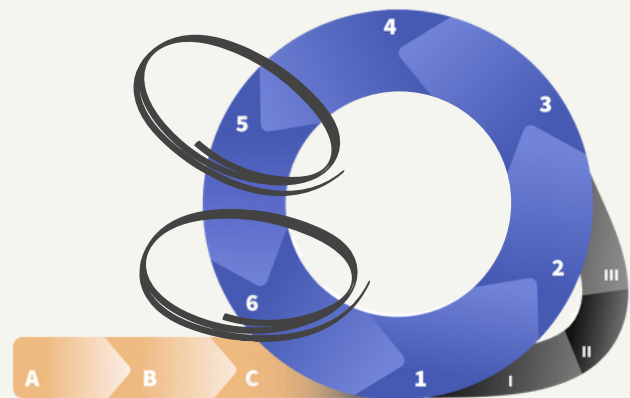
Lösningförslagen förankras hos boende och leder till beslut om satsningar. För att tydligt återkoppla till boende och deltagande föreningar behöver ni involvera och återkoppla till de som är en del av processen.

Tidsåtgång: Det här steget beror på hur er struktur för att lyssna in och förankra med boende ser ut. Kanske finns ett boenderåd eller så måste ni träffa olika grupper för att få feedback att fatta beslut utifrån.

Hållplats 4: Finansiering

Genom att poola resurser i exempelvis en gemensamt startad förening, eller med en tydlig fördelning av kostnader för respektive insats, söks finansiering kollektivt för insatserna. Det här steget behöver tas med i beräkningarna redan när val av utfall belutas om. Är det rimligt för er att få finansiering för det ni valt att ta er an? Står nyttan i relation till kostnaderna? Kan insatsen genomföras med ideella krafter om ni inte får de medel ni söker?

Tidsåtgång: Att säkra finansiering för de satsningar som beslutas är ett tidskrävande arbete som kan variera mycket beroende på era förutsättningar. Denna del kräver kontinuerligt fokus.

Hållplats 5: Satsningar

Satsningar genomförs och följs upp löpande. Beroende på om en satsning är en punktinsats eller en mer löpande satsning så kan uppföljningen skilja sig åt. Uppföljningsplanen tas fram innan satsningarna startas.

Tidsåtgång: Ett förväntat utfall kan leda till flera olika insatser med olika tidsramar, från en kortare punktinsats till fleråriga insatser. Olika insatser kan involvera olika aktörer i ert Collective Impact-arbete.

Hållplats 6: Utvärdering

Efter genomförd satsning utvärderas insatserna av Collective Impact Husby för lärande och redovisas till boende och samverkanspartners.

Tidsåtgång: Uppföljning av satsningar ska göras löpande (se nästa kapitel) medan utvärderingen görs efter avslutad aktivitet, dvs vid avslut av respektive insats.

Struktur & kapacitet

Tidsåtgång

I hållplatserna ovan framgår förslag på tidsåtgång i de olika stegen och detta bör ses som riktmärke för en arbetsprocess. Beroende på komplexiteten i utfall och satsningar samt antalet utfall och satsningar som tas fram så kan detta pågå i allt från 6 månader till 1,5 år.

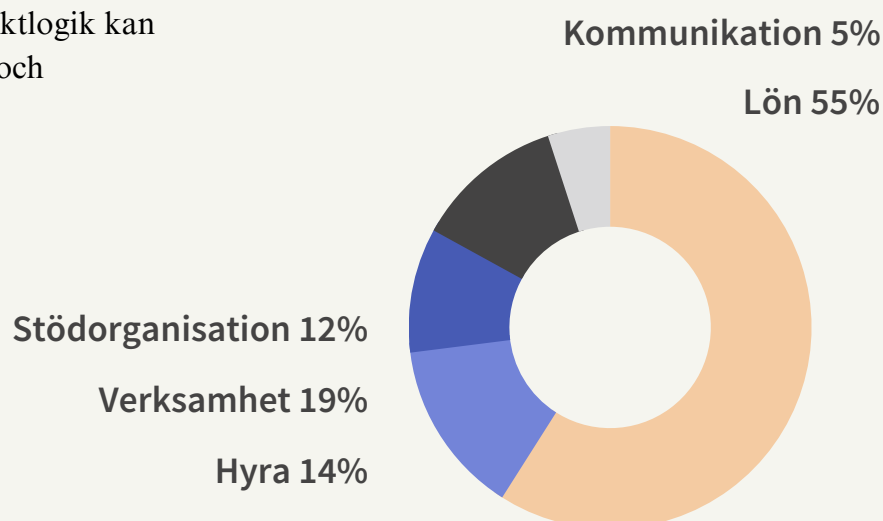
Stödorganisation & kompetenser

I denna fas finns det behov av kompetens som kan uppföljning och utvärdering för att möjliggöra en plan för att över tid kunna följa effekterna av arbetet. Det kräver även kompetens kring att sätta struktur med hur metoden effektlogik kan implementeras som arbetssätt och processledning genom de olika hållplatserna.

Ekonomi

Det här skedet kräver mycket personella resurser som kan driva fram processerna och som har ett helhetsansvar för modellarbete. Det tar tid att sy ihop en organisation med projektledare som processleder aktörer i förflyttningar i hållplatserna, aktivt arbetar mot finansiärer samt upprätthåller en förankring och relation till målgruppen.

Exempel på fördelning av kostnader utifrån Collective Impact Husbys arbete i motsvarande fas:

Att arbeta i modellen: *Hur vi gjorde i Husby*

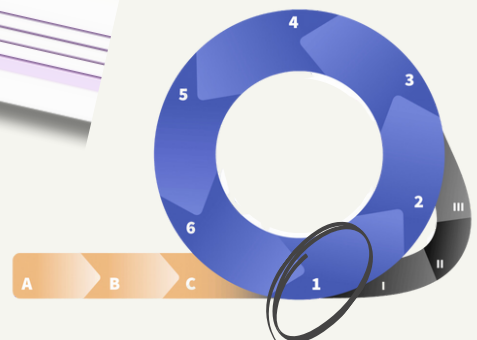
Hållplatser

När arbetet startade i Husby fanns redan en förutbestämd tematik utifrån det redan befintliga engagemanget för främjandet av psykisk hälsa. Det övergripande målet ökad psykisk hälsa och välbefinnande beslutades på så sätt tidigt i processen.

Modellen (loopen) nedan kan likställas med ett kugghjul där varje steg som bearbetas möjliggör förflyttning till nästa moment. Uppstartsfasen med att ta fram manifest (A), mission (B) samt styrning (C) var förutsättningar för att blicka framåt. I styrningen så bestämde vi oss att i en processgrupp med alla aktörer ses varannan vecka i samskapande workshops. På så sätt hade vi en tydlig form för när och hur vi möttes och gemensamt tog processen framåt.

En av de mest centrala delarna för att Collective Impact ska fungera är att både förvalta boendes erfarenheter och perspektiv samtidigt som det kombineras med data och forskning. En stor fördel och styrka i arbetet har varit Collective Impact-aktörernas sociala kapital men det har inte enbart gått att förlita sig på det. För att försäkra oss om att vi har god förståelse så har vi aktivt arbetat för att ha workshops och fokusgrupper med berörda målgrupper under resans gång.

För att säkra att vi verkligen fick med boendes input arbetade vi nära Husbyrådet, ett generationsöverskridande råd som startade under 2021. Rådet bestod då av 11 ledamöter som arbetade genom sammanträden och engagerade sig i att de beslut som fattas i Husby ska vara bättre förankrade.

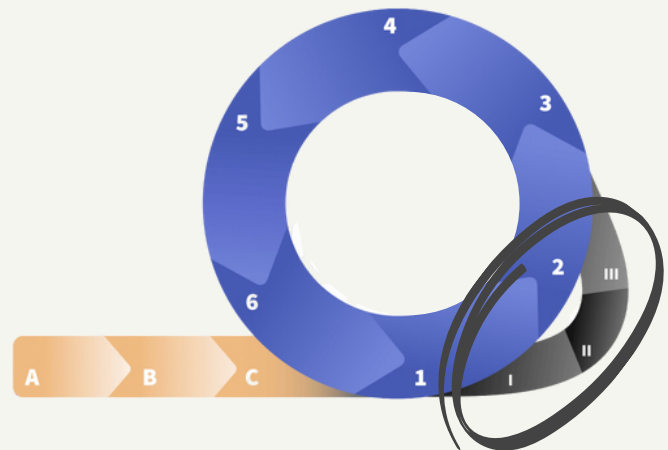
Hållplats 1: Behov & data

CIH inledde med att screena av befintlig data kopplade till psykisk hälsa i Husby. Detta dels för att sammanställa ett underlag av befintlig data men även för att förstå vilka kunskapsluckor som vi behövde fylla ut med med kompletterande data relevant för områdets behov.

Avsaknaden av data som var möjlig att bryta ner på stadsdelsnivå var tydlig. Både denna insikt och det faktum att mycket av det vi fick höra präglade välbefinnandet i området inte syntes i statistiken, fick oss att ta fram två lokalt producerade Trygghetsundersökningar år 2020 samt år 2022. De nyanserar trygghetsbegreppet för att lyfta fler perspektiv på det förebyggande arbete som bedrivs av diverse aktörer.

Gemensamt arbetade vi sedan i logikmodeller för att börja ta fram utfall kopplade till hur vi kan arbeta mot att uppnå ökat välbefinnande och hälsa i Husby.

Vi beslutade initialt att prioritera tre målgrupper (13-16 år, 16-25 år samt föräldrar) och arbetade med att ta fram b.l.a. utfall och aktiviteter. Styrkan i att vara många aktörer som arbetar med olika målgrupper möjliggjorde att vi kunde vara kvicka i att samla ett underlag från fokusgrupper för att även komplettera behovsbilden.

Hållplats 2: Lösningsförslag

I steget efter sammanställdes utfallen för att kunna utforma aktiviteter att koppla an till. Vi samlades alla aktörer för att rangordna de olika utfall vi såg skulle leda till ökad hälsa och välbefinnande i Husby. Checklistan nedan blev ett verktyg för hur vi skulle avgränsa oss. I en digital workshop arbetade vi alla i samma dokument med att rangordna de olika utfallen utifrån checklistan nedan med post-its. På så sätt kom vi fram till tre utfall som var möjliga för oss att arbeta mot:

1. Sammanhang, stöd och verktyg för bättre psykisk hälsa
2. Tillgängliga, inkluderande och långsiktiga mötesplatser
3. Stärkta relationer mellan föräldrar och skola

CHECKLISTA FÖR UTFALL

- Adresserar de främsta och mest akuta behoven
- Har en tydlig koppling till ert övergripande mål
- Kan följas upp
- Är inom vår makt att påverka

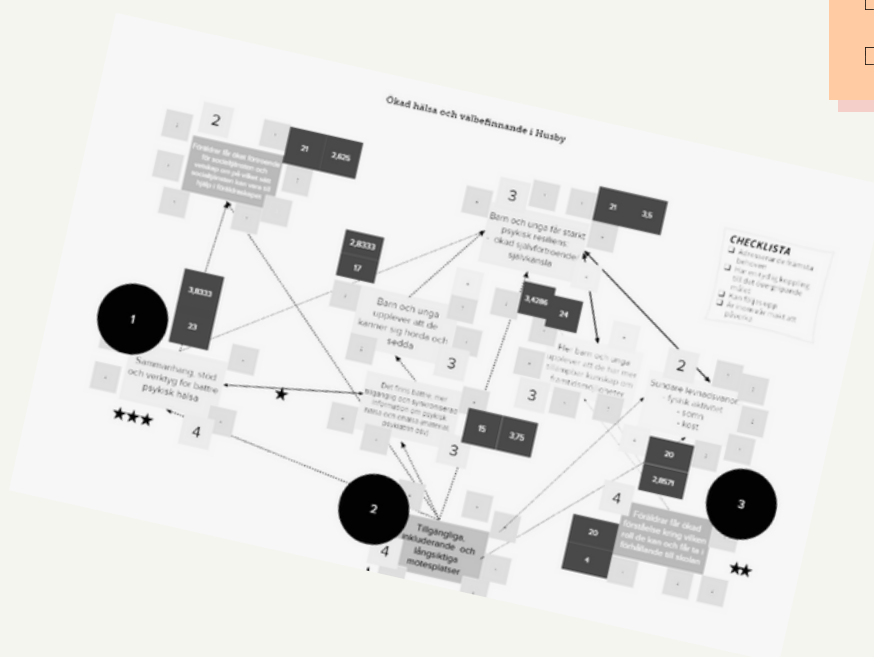
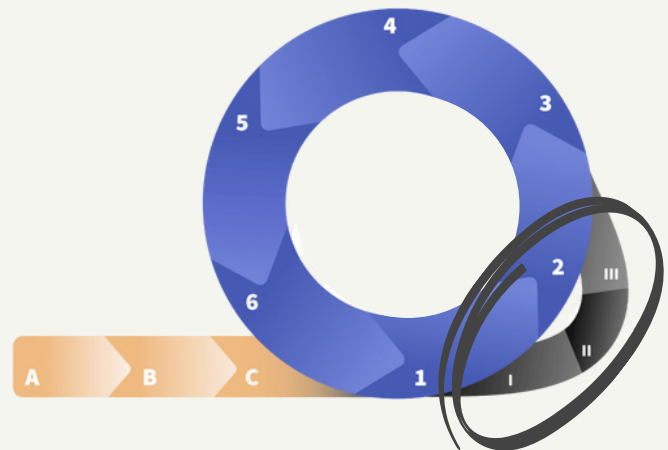

Bild 1: Checklista
Bild 2: Skärmbild från workshop där vi rangordnade möjliga utfall att arbeta mot

Alla utfall arbetades igenom i effektlogik på likadant vis, där varje utfall aktiveras för att gå varsitt varv i loopen. Utfallet Sammanhang, stöd och verktyg för bättre psykisk hälsa kom att prioriteras efter ett gemensamt beslut att arbeta med ett utfall i taget istället för att arbeta parallellt med flera. Att ha grunden färdig med de andra utfallen gör det möjligt för oss att vara mer snabbfotade i att börja konkretisera satsningar i kommande varv med Tillgängliga, inkluderande och långsiktiga mötesplatser.

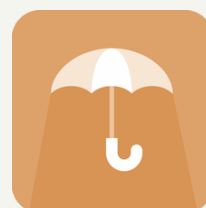
I workshop fortsatte vi sedan att fylla i aktiviteter kopplade till *Sammanhang, stöd och verktyg* för att säkerställa att vi har god förståelse samt förutsättningar för att ta fram en tydligare bild om vad satsningarna skulle mynna ut i (se figur ovan).

De aktiviteter som vi arbetade vidare med utgick från tre problemformuleringar:

1. Att förvalta det sociala kapitalet som finns hos boende och organisationer genom att stärka de i kriser (barn, unga vuxna och föräldrar)
2. Hitta vägar för att möjliggöra och förenkla för boende att kunna navigera i sitt mående och i sjukvården (0-100 år)
3. Att skapa öppna forum för samtal kring existentiella och viktiga ämnen (barn och unga 13-16 år)

CIH-aktörerna gick nu över från att ha workshops i helgrupp till att skapa arbetsgrupper för att börja forma satsningarna. Vi delade in oss efter kompetens och intresse för att kunna förvalta varandras förmågor och börja skapa innehåll. En handlingsplan togs fram för att förstå vad för åtaganden, tid och resurser som krävdes för att kunna genomföra satsningarna. Detta tydliggjorde och låg till grund för att ta fram tre mer konkreta satsningar.

Att förvalta det sociala kapitalet som finns hos boende och organisationer genom att stärka de i kriser (barn, unga vuxna och föräldrar).

Skyddsnätet

Hitta vägar för att möjliggöra och förenkla för boende att kunna navigera i sitt mående och i sjukvården (0-100 år).

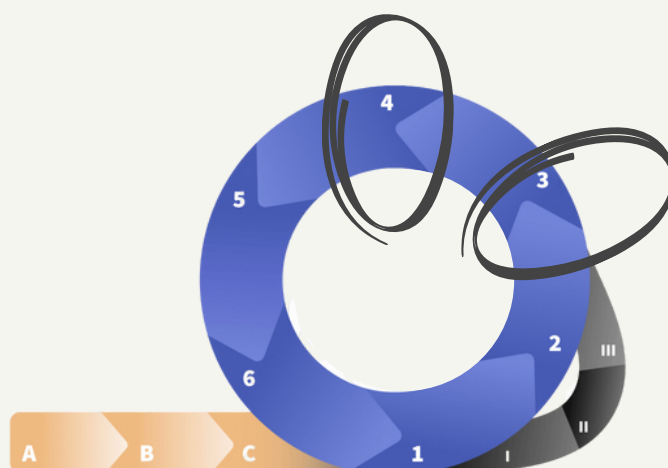

Kunskapsbanken

Att skapa öppna forum för samtal kring existentiella och viktiga ämnen (barn och unga 13-16 år).

Samtalsforum

Hållplats 3: Beslut om satsningar

Efter att ha tagit fram våra tre satsningar Kunskapsbanken, Samtalsforum samt Skydds nätet hade vi workshops med Husbyrådet och i fokusgrupper med målgrupper för att få input, försäkra oss om att vi är på rätt spår och ta beslut. Att ha boendes input i även denna fas var av största vikt då deras input skulle komma att skapa riktning i vad för justeringar som behövs i satsningarna.

Detta ledde till ett beslutsunderlag som möjliggjorde för oss att komma vidare i processen.

Hållplats 4: Finansiering

Att hitta lämplig finansiering till satsningarna har varit ett arbete som har pågått kontinuerligt under hela processen. Dels genom återkommande kontakt med olika typer av finansiärer, dels genom specifika spridningsseminarium där vi bjudit in potentiella intressenter. Självklart har vi också bevakat relevanta mer traditionella projektutlysningar för att finansiera arbetet. För just de här satsningarna har vi fått stöd av Vinnova och Kronprinsessparets stiftelse genomförandet av Kunskapsbanken, Samtalsforum och Skydds nätet.

Hållplats 5: Satsningar

Utifrån utfallet *Stöd, sammanhang och verktyg för bättre psykisk hälsa* utformades satsningarna *Kunskapsbanken*, *Samtalsforum* och *skyddsnetet*. Utfallet formades ur behov kopplade till kris, samtalsstöd och utmaningar med sjukvården. Med effektlogik som verktyg kunde vi processa hur vi ska arbeta med samtal för unga, hur vi ska arbeta med lokalt förankrade perspektiv i krisberedskap och bättre förstå hur vi bättre kan navigera i sjukvården för att främja psykisk hälsa. Beslut om satsningarna togs under 2022 och de kom alla igång 2023.

Kunskapsbanken

Tillsammans med Familjeläkarna, Kista vårdcentral, Löparakademin, Rädda Barnen och Galdem A Talk hölls en workshop-serie för att kartlägga lokala vårdaktörer, förstå vårdflöden och bättre förstå hur vi kunde tillgängliggöra vård när behov uppstår. En vägledning, både digital och som ett fysiskt material, arbetades fram för att spridas och aktiveras i området. Samstämmigheten var stor både bland boende och vårdaktörer själva om att det är svårt att veta var man ska vända sig för att få hjälp när det kommer till ens psykiska hälsa.

Samtalsforum

I arbetsgruppen med Järvaskolan, Löparakademin, BK Järva och Stadsmissionen arbetade man utifrån behovet att skapa öppna forum för samtal kring existentiella och viktiga ämnen. En Samtalsguide utvecklades som ett stöd för att utforma samtalsforum efter behoven i olika miljöer, målgrupper och verksamheter.

Samtalsforum syftar till att främja samtal kring psykisk hälsa och viktiga ämnen utifrån det som barn och unga i olika åldrar har behov av att prata om. Satsningen utgår från att stärka barnens befintliga miljöer där det bedrivs samtal och även stötta upp miljöer som vill starta upp samtalsforum.

Hos basketklubben BK Järva bedrivs Samtalsforum med fokus på kamratskap och ledarskap genom att integrera samtalen med de befintliga baskettränarna för pojkar 13-15 år.

I Järvaskolans Samtalsforum fokuseras på aktuella ämnen som de unga och lärare gemensamt tagit fram utifrån vad som är relevant för ungdomarna. Alla elever i åk 9 träffas under hösten en gång i veckan för att samtala i grupp i separatistiska rum. Samtalen leds av ordinarie lärare på skolan.

I Löparakademin integreras samtalen om mående i deras befintliga träningsprogram. Genom workshops stärker ledarna de gemensamma samtalen kring ungdomarnas förutsättningar för att nå sina mål i träningen och livet i stort.

Skyddsnetet

Idén om ett skyddsnet formades mot bakgrunden av att det saknades fungerande krisberedskap i området både vid akuta kriser och mer lågintensiv stress och smygande kriser (latent kris). Samtidigt har vi vetskap om att det finns en stark lokal sammanhållning och grannskap där boende finner stöd hos varandra i kriser och att både föreningslivet och nattvandrare bär mycket på sina axlar utan att få stöd, fortbildning och avlastning.

Skyddsnetet är en insats för att stärka communityt i Husby att stå ännu bättre rustade att fånga upp boende både i vardagen och vid kriser. Skyddsnetet handlar om att förvalta och stärka förtroendekapitalet som redan finns hos nyckelpersoner i området för att främja ett mer välbefinnande område.

Med dessa insikter som grund har en workshop-process tagit fram för att ta fram en behovskartläggning kopplat till lokala kriser samt lösningsförslag. Ett av teman som identifierats är det dödliga våldet och en instruktör har utbildats för att hålla i utbildningar i hur man kan stoppa blödningar.

Hållplats 6: Utvärdering

Att arbeta med uppföljning och utvärdering av respektive insats har varit ett arbete som tagits fram under hela processens gång, vilket illustreras i kommande kapitel.

Struktur & kapacitet

Tidsåtgång

I inledningen av arbetet med de olika hållplatserna så var vi fortsatt i pandemin och när restriktionerna lättade fick vi mer flyt i arbetet och i att kunna mötas. Det här skedet av processen tar upp mycket tid i processledning och förflyttning i hållplatserna. I Husby tog denna del oss cirka 1,5-2 år att genomföra med hänsyn till pandemi och händelser i området.

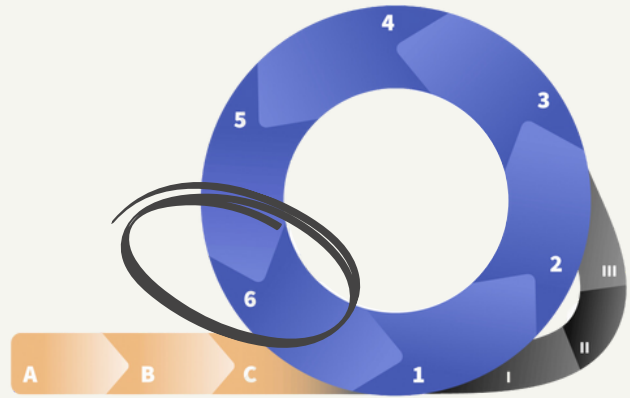
Stödorganisation & kompetenser

En stor del av stödet till CIH utgörs av de kompetenser som RISE bidragit med kring mätande och processtöd. En del av stödet utgjorde processtöd i att träna på effektlogik som möjliggjort en gemensam arbetsmetod som implementerats bland alla aktörer. Tillsammans med RISE sattes det även upp en struktur för hur vi ska följa upp arbetet med mätning och utvärdering.

Som en del av mätandet stöttade RISE framtagandet av Trygghetsundersökningen 2022 men även enkäten (Hur mår vi?) för att mäta psykisk hälsa och välbefinnande bland boende i Husby samt för att kunna följa deltagarna i satsningarna.

Ekonomi

Även arbetet med att workshoppa sig igenom hållplatserna och förankra beslut och insatser med boende kräver en stor del arbetstid, varför lönekostnader för oss har varit den väsentliga kostnaden. Att ha tillgång till lokaler är i det här steget än viktigare än tidigare och en femtedel av budgeten lades på direkta verksamhetskostnader. Se figur på sidan 29.

Uppföljning

Utvärdering av arbetet sker på flera nivåer. Det viktigaste att försöka utvärdera är om arbetet gör skillnad för de som lever i Husby men på organisatorisk och strukturell nivå är det även relevant att utvärdera om CI-modellen kan antas bidra till bättre samarbete och samordning mellan lokala aktörer. Utvärdering ur de olika perspektiven kräver en kombination av kvalitativa och kvantitativa ansatser. Detta är också i linje med den rekommendation kring utvärdering av CI-initiativ som lyfts i litteraturen, vilket berörts tidigare i rapporten. Den kvalitativa utvärderingen sker genom intervjuer och fokusgrupper med berörda aktörer och boende.

De organisatoriska och strukturella förflyttningar som deltagande parter har definierat som viktiga är att:

- Demokratisera tillgång till resurser för mindre föreningar
- Skapa en långsiktig modell för bättre insatser och lärande
- Ge bättre förutsättningar för att påverka strukturella faktorer

Utfall som antas leda mot förflyttningarna är exempelvis att mindre föreningar upplever att de getts förutsättningar att växa och etableras och att det råder jämlikhet mot större aktörer. De boende bör uppleva att de initiativ som görs är väl förankrade och det bör också gå att se en faktisk förändring i hur ekonomiska resurser fördelas mellan föreningar i Husby.

När det gäller utvärdering av insatserna har arbetet med att definiera relevant uppföljning pågått parallellt med att effektlogiker för de respektive insatserna vuxit fram.

Eftersom det övergripande målet med samtliga insatser i Loop 1 var att förbättra Husbybornas psykiska hälsa och välbefinnande låg fokus på att tillförlitligt kunna mäta och följa dessa två aspekter. I en kartläggning av befintliga datakällor identifierades inga direkta mått på välbefinnande, utan endast relaterade data, såsom gymnasiebehörighet och betygspoäng. Region Stockholms befintliga folkhälsoundersökning är inte nedbrytbar på Husbynivå.

För att adressera detta gap beslutades att skapa en specialdesignad enkät, kallad Hur mår Husby? Tanken var att denna enkät både skulle kunna ge en överblicksbild av måendet i Husby vid olika tidpunkter och ge ett underlag för att kunna uttala sig om effekterna av projektets insatser.

I enlighet med logikkedjan som tagits fram i effektlogiken riktade enkäten in sig på följande aspekter:

- Self-efficacy. Ett mått som kopplas till egenmakt, det vill säga en känsla av kontroll över sin situation. Skattas med hjälp av General Self-Efficacy Scale.

HUR MÅR HUSBY?

VAD?
Frågor om hur du mår

FÖR VEM?
För dig som bor i Husby och är 13 år eller äldre

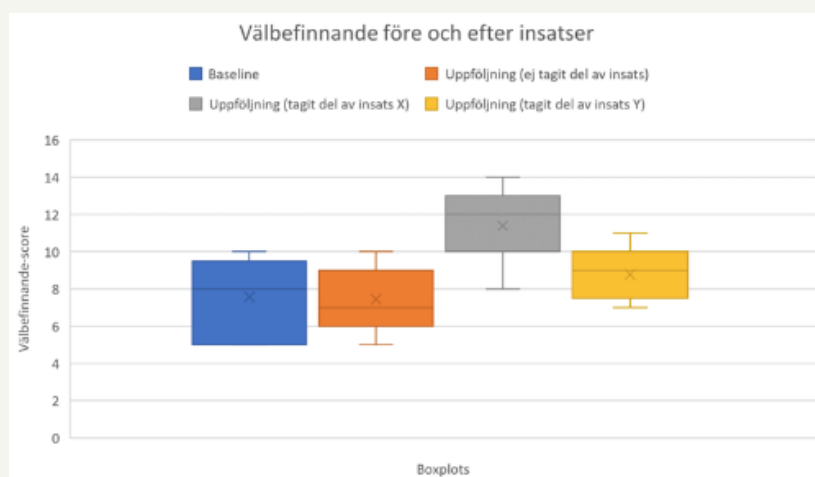
TIDSÅTGÅNG?
3-5 minuter

Hur mår Husby? är en undersökning som vi inom Collective Impact Husby gör tillsammans för att bättre förstå hur Husbyborna mår. Det ger möjlighet att utvärdera hur olika insatser påverkar oss boende och blir ett underlag för vad som behövs i området.

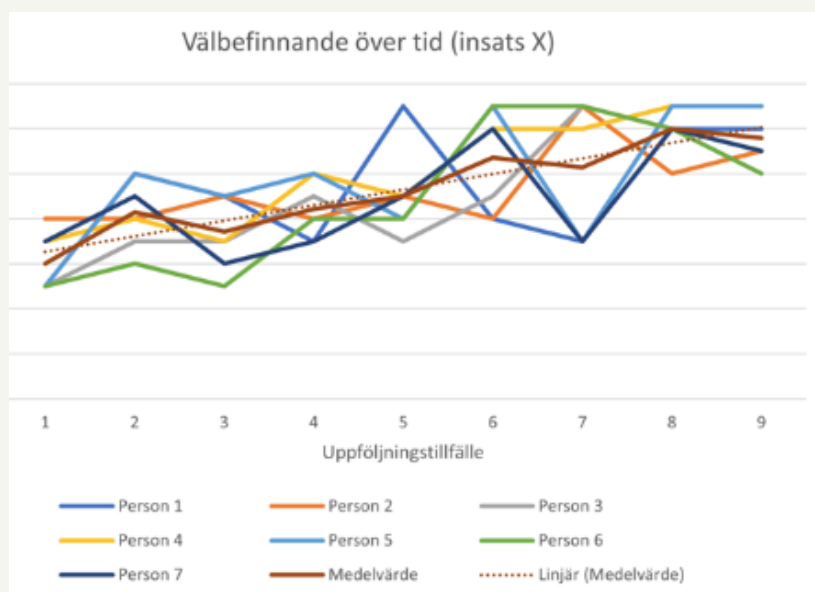
COLLECTIVE IMPACT HUSBY, FOLKETS HUSBY, UPPRUSTNINGEN, RÄDDA BARNEN, STOCKHOLMS STADSMISSION, LA, Husbygårds-skolan F-9, RISE, Region Stockholm

- Välbefinnande. Skattas med hjälp av verktyg som Short Warwick-Edinburgh Mental Health and Wellbeing Scale (SWEMWBS) och enkätfrågor tagna från Stockholmsenkäten.

Valen av dessa verktyg grundade sig på RISE:s tidigare erfarenheter och analyser av mätverktyg relaterade till välbefinnande, samt en genomgång av relevant forskningslitteratur. Sammanfattningsvis planerades enkäten Hur mår Husby? att användas på två huvudsakliga sätt:

Figur 1

Figur 2

1) *Baslinje- och uppföljningsenkät*: Initialt genomförs en baslinjemätning innan projektets aktiviteter startar. Baslinjeenkäten är nu slutförd och totalt samlades 388 svar in, varav 241 kom från Husbybor. Efter att aktiviteterna har genomförts sker sedan en uppföljningsmätning. Uppföljningsenkäten är strukturerad på samma sätt som baslinjeenkäten, men inkluderar även frågor där deltagarna kan specificera vilka aktiviteter de deltog i och hur ofta. Genom detta kan vi göra jämförelser mellan välbefinnandet hos de som deltagit i projektets aktiviteter och övriga. Figur 1 visar ett fiktivt exempel på en jämförelse baserat på denna metodik.

2) *Detaljerad analys av referensgrupp*: Som komplement till uppföljningen genom baslinje- och uppföljningsenkät följs även en mindre grupp personer mer kontinuerligt. Detta sker genom att ca 30 individer som tar del av en insats ombeds att kontinuerligt fylla i en enkät liknande Hur mår Husby?. Dessa personer bör kunna följas över tid och behöver därför ge medgivande till att lämna sin e-mailadress eller telefonnummer som möjliggör sammankoppling av enkätsvaren. Genom denna uppföljning kommer det att skapas en 'tidsserie' som illustrerar hur deltagarnas välbefinnande förändras över tid. Figur 2 visar hur denna uppföljning kan se ut.

Hållbarhet och långsiktighet

En av de centrala grundstenarna för att bygga Collective Impact Husby har handlat om att stärka det relationsskapande arbetet mellan aktörerna. Från start har vi arbetat med att skapa förutsättningar för att alla olika aktörer ska kunna delta utifrån sina premisser, från vårdcentral till ideell idrottsförening. Konstellationen av aktörer har varierat i organisationsstorlek och att få större organisationer att anpassa sig efter de med mindre resurser har varit avgörande. Att bli sammansvetsade och bygga ett gemensamt ägandeskap kräver sin tid och tålamod. Den samskapande processen medför att alla aktörer tillsammans fått lära sig att arbeta efter en metod i hur man systematiskt poolar resurser, skapar insatser som är förankrade och relevanta möjliggör för ett etablerat gemensamt tänk kring ett sätt att arbeta på. Över tid ser vi att den systematiska metoden skapat ett förhöjt engagemang i ett gemensamt åtagande.

I vårt fall har mottagaren av resurserna och ansvaret för att hålla ihop helheten varit Folkets Husbys. En lokalt förankrad förening med anställda och lokaler i centrum har möjliggjort etableringen av modellen, att driva processen framåt men även för att säkra dokumentation och ett hållbart gemensamt ägande.

För att det gemensamma ägandeskapet ska fungera i praktiken utforskade vi vad för olika former som kan generera ett förstärkt gemensamt ägande av CIH. Under 2020-2021 utforskade vi alternativet att starta en gemensam ekonomisk förening. Snart insåg vi att organisationsformen inte skulle passa kontexten och i samband med det etablerades istället en ideell förening som infrastruktur för att t ex förvalta finansiering gemensamt. CIH-aktörerna har i en sådan form ett likadant formellt mandat och ansvar.

Det systemförändrande arbetet som CIH utför kan delas i två delar. Den ena delen är den systemförändring som berör den lokala kraftsamling där vi har utvecklat vår modell med syfte till att poola det lokala humankapitalet för att genomföra gemensamma satsningar. Den andra delen är att medvetandegöra de brister som finns i dagens finansieringssystem av lokala insatser och hur vi kan förbättra processen för hur medel och resurser investeras i lokala områden som Husby.

Problematiken med det nuvarande finansieringssystemet för lokala insatser är att det från början inte grundar sig i insikterna från en lokal behovsanalys. De utlysningar och medel som resurssätts baseras oftast istället på en nationell eller regional problemformulering som sällan tar hänsyn till den lokala kontexten. Det leder i sin tur ofta till svagt förankrade insatser och kortsiktiga lösningar på komplexa utmaningar eftersom de primära behoven sällan adresseras på rätt sätt.

Workshop, 2022

För en mer hållbar finansieringsmodell ser CIH att målgruppen, i det här fallet Husbybor, behöver inkluderas tidigare. De som är närmast de utmaningar som adresseras behöver även vara huvudrolls innehavare i lösningsprocessen. Ett sådant arbete börjar med att en gedigen lokal behovsanalys görs, i enlighet i CIH-loopen, där de lokala satsningarna baseras på de prioriterade utfall som lyfts fram. I ett sådant förhållningssätt så föds mer effektiva och framförallt förankrade insatser som inte bara kortsiktigt men också långsiktigt kommer ha en positiv effekt. Modellen i sin helhet syftar till ett hållbart arbetssätt.

En tydlig effekt av CIH är att arbetsmetoderna som de deltagande aktörerna varit med och utvecklat ger ringar på vattnet i respektive verksamhet.

Under hösten 2023 har Järvaskolan initierat en omfattande hälsa- & kultursatsning för att främja elevernas psykiska hälsa och välbefinnande tillsammans med en rad olika aktörer. Satsningen kommer att genomföras & kommuniceras som skolans främsta prioriterade strategiska mål de kommande tre läsåren. Att Järvaskolan med satsningen vill skapa en evidensbaserad modell för hälsofrämjande arbete i skolan utifrån skolans kompensatoriska uppdrag är ett steg i ledet för att sprida CIH metodiken.

Genom att kunna mäta och följa upp effekterna av tvärspektoriella samverkansformer inom skolväsendet kan modellen utgöra en ”best practice” som kan spridas via Skolverkets rekommendationer och metodutveckling för andra skolledare runt om i landet. CIH stödjer genom RISE Järvaskolans process för att bygga kapacitet hos Järvaskolan och samarbetspartners att driva kvalitetssäkrat innovations- och utvecklingsarbete i skolvärlden.

Parallellt med utvecklingen av den befintliga modellen, har ett arbete med att sprida modellen och erfarenheterna av CIH påbörjats. Genom åren har vårt arbete genererat ett stort intresse och under 2021-2022 testade Folkets Husby att etablera ett nationellt lärande nätverk med intressenter som arbetade på liknande sätt med att implementera Collective Impact-liknande modeller i sina områden.

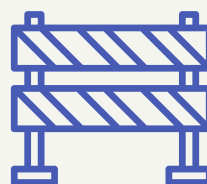
Hösten 2023 har Folkets Husby varit med och format ”Nätverket”, ett nationellt initiativ som görs i samarbete med andra förorts-förankrade organisationer. Initiativet ska funka som en plattform som rustar upp lokalt förankrade organisationer och inkluderar lokala idébärare i lösningsarbetet för de utmaningar som finns. Tillvägagångssättet för detta är att använda våra samlade erfarenheter och utveckla det befintliga materialet så kunskapen kan implementeras på andra platser runtom i landet.

Insikter

Insikter kring hållbarhet:

- Arbetsfördela tidigt i processen så att ägarskapet för arbetet inte enbart ligger på en aktör.
- Skapa en hållbar kultur för engagemang och tidsåtgång.
- Anpassa avsiktsförklaringar efter hur arbetet utvecklas
- Utveckla material som beskriver arbetet och som är anpassat för olika mottagare. Underlättar för fler att ansluta.
- Alla behöver inte aktivt ansluta genom avsiktsförklaring utan kan delta utifrån relevans. Möjliggör för fler att ansluta under kortare perioder och bidra.
- Att hitta “snabba mål” genom kortare insatser är viktigt för att behålla momentum i gruppen, genom att skapa ex. event och nå känslan av gemensamma framgångar.

Utmaningar

Utmaningar när hållbarhet byggs:

- Långsiktighet i en projektfinansierad värld där nytänkande och tydligt avgränsade aktiviteter premieras är mycket svårt att säkra finansiellt från start.
- Aktörer kommer och går i ett område och arbetet blir lätt personbundet.
- Att hitta sätt att ställa om i relation till att gruppen kan öka och minska i storlek.
- Att växla från en trögrörlig teoretisk tung process till skapande av satsningar. Trötthet som infinner sig i det långsamma.
- Att få med offentliga aktörer på tåget inom ramen för deras uppdrag

Avslutande reflektion

Arbetet med Collective Impact Husby har på många sätt varit tålamodsprövande och svårt. Att bygga sin metod och modell medan du arbetar i den är en långsam process. Samtidigt har det varit en av styrkorna i processen, att vi kunnat stanna upp och fråga oss: Är vi verkligen manifest-trogna nu? Att dessutom arbeta innovativt och samskapande under en pandemi där stora delar av arbetet fick ställas om till digitala workshops var en utmaning som alla inblandade aktörer ska ha en eloge för.

Det är en konst att arbeta tillsammans, särskilt i en tid där vi alla inblandade har haft nog av olika samverkansgrupper och projekt. Det - i föreningslivets värld - långsiktiga förtroendet från Region Stockholm att under dryga tre år hänge oss åt att gemensamt ta fram en modell vi tror på har varit ett privilegium. Husby är en plats där föreningar historiskt har backat upp varandras frågor och kamper och på så sätt har förutsättningarna från start varit gynnsamma.

Många av de insikter som ligger till grund för Collective Impact Husby har funnits med länge och att utforska och formalisera hur man gemensamt kan hitta en systematisk metod har varit efterlängtat.

Ett starkt manifest och en tro på att vi kan ta oss an svåra komplexa utmaningar gemensamt har varit avgörande. Samtidigt har vi burit ett samförstånd om allt vi faktiskt inte kan lösa.

Att arbeta med välbefinnande kan lätt låta flummigt. När den ekonomiska krisen fått fattigdomen i området att öka än mer, när våldsdåd skakar området eller när ohälsotalen överstiger resten av stadens kan det vara svårt att hävda ett fokus på psykisk hälsa. Det är därför inte konstigt att de insatser som tagits fram har karaktär av både specifika aktiviteter kring att stoppa blödningar- och långsiktigt påverkansarbete för att det ska bli enklare navigera i vårdsystemet. Spannet spänner mellan det som ökar individens välbefinnande och det envisa arbete som förändringsleder offentliga aktörer som vårdaktörer och bostadsbolag att arbeta på nya sätt.

I tider av sociala utfallskontrakt, sektorsöverskridande samverkan och lokalområdesutveckling ligger Collective Impact Husby helt rätt i tiden. Här görs mycket av det som lyfts som nycklar framåt i Folkhälsorapporten, PWC:s seminarier om framtida finansieringsformer för civilsamhället och i enhetliga politiska utspel om vikten av det främjande och förebyggande arbetet. Trots detta är finansiering fortsatt en utmaning framåt där få finansiärer går utanför projektfansierings-formatet.

Att en nyckel för att lösa de komplexa samhällsproblem som adresseras genom Collective Impact Husby är det lokala ägandeskapet är tydligt.

De erfarenheter som gjorts genom arbetet i Husby leder nu vägen framåt för att fortsatt hävda vikten av att våga tro på och investera i robusta långsiktiga modeller som resurssätts och följs över tid.

Foto: Folkets Husby och Kadir Adan.

Rapporten *Coolective Impact Husby 2020-2023: Områdesutveckling med boendes behov i centrum* har skrivits av Folkets Husby och RISE Social & Health Impact Center.

Stort tack till alla deltagande aktörer, Husbybor och kloka personer som korsat vår väg, kommit med inspel och utmanat oss i arbetet med Collective Impact Husby. Ett särskilt tack till Fredrik Lindencrona för den orubbliga tron på gemensamt lärande och lyssnande.

Faisal Muse & Hedvig Wiezell
Husby, november 2023.

www.impacthusby.se

Lokala aktörer

Offentliga aktörer

Husbygårds-
skolan F-9

Stödaktörer

Region Stockholm

COLLECTIVE **IMPACT**
HUSBY